

Obawy przed zarażeniem się koronawirusem i ocena działań rządu w kwietniu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W kwietniu po raz kolejny zapytaliśmy naszych respondentów o ich obawy przed zarażeniem się koronawirusem oraz o ocenę polityki rządu wobec epidemii¹. Badanie było realizowane w okresie spadającej, ale wciąż wysokiej liczby rejestrowanych zakażeń SARS-CoV-2. Duża liczba zajętych respiratorów i łóżek w szpitalach stanowiła znaczne obciążenie dla systemu ochrony zdrowia. Efektem trzeciej fali zachorowań była także duża liczba zgonów z powodu COVID-19. Od 27 marca br. w związku z rozwojem epidemii obowiązują dodatkowe ograniczenia, m.in. zamknięte zostały wielkopowierzchniowe sklepy meblowe i budowlane, wprowadzono ostrzejsze limity osób w placówkach handlowych i miejscach kultu (1 osoba na 20 m²), zamknięto salony fryzjerskie i kosmetyczne.

OBawy przed zarażeniem się koronawirusem

Duża liczba zakażeń i zgonów powoduje, że – mimo trwającej akcji szczepień – odsetek osób obawiających się zakażenia koronawirusem nie maleje. Możliwością zakażenia się zaniepokojone jest ogółem 64% badanych (o 3 punkty procentowe więcej niż w pierwszej połowie marca), w tym 23% deklaruje, że bardzo się boi.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (371) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

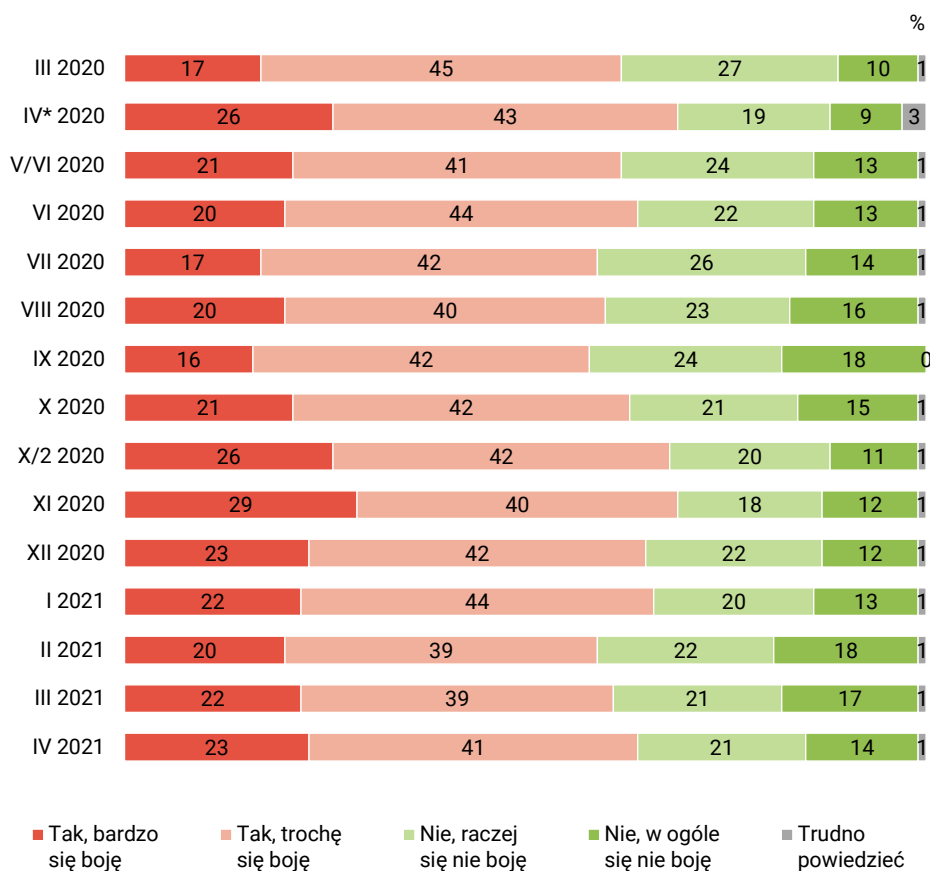
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 kwietnia 2021 roku na próbie liczącej 1131 osób (w tym: 47,3% metodą CAPI, 38,5% – CATI i 14,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Poziom obaw przed zarażeniem się różnicuje przede wszystkim wiek badanych. Zakażenia obawiają się przede wszystkim starsi respondenci – mający co najmniej 65 lat (ogółem boi się 76% z nich) oraz w wieku od 55 do 64 lat (72%). Najrzadziej obawy przed zakażeniem wyrażają najmłodsi – boi się mniej niż połowa ankietowanych poniżej 25 roku życia (ogółem 45%) i nieco ponad połowa mających od 25 do 34 lat (51%).

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	6	39	28	25	1
25–34	13	38	30	16	2
35–44	18	45	25	12	1
45–54	18	47	20	13	1
55–64	29	43	14	13	1
65 lat i więcej	42	34	11	12	1

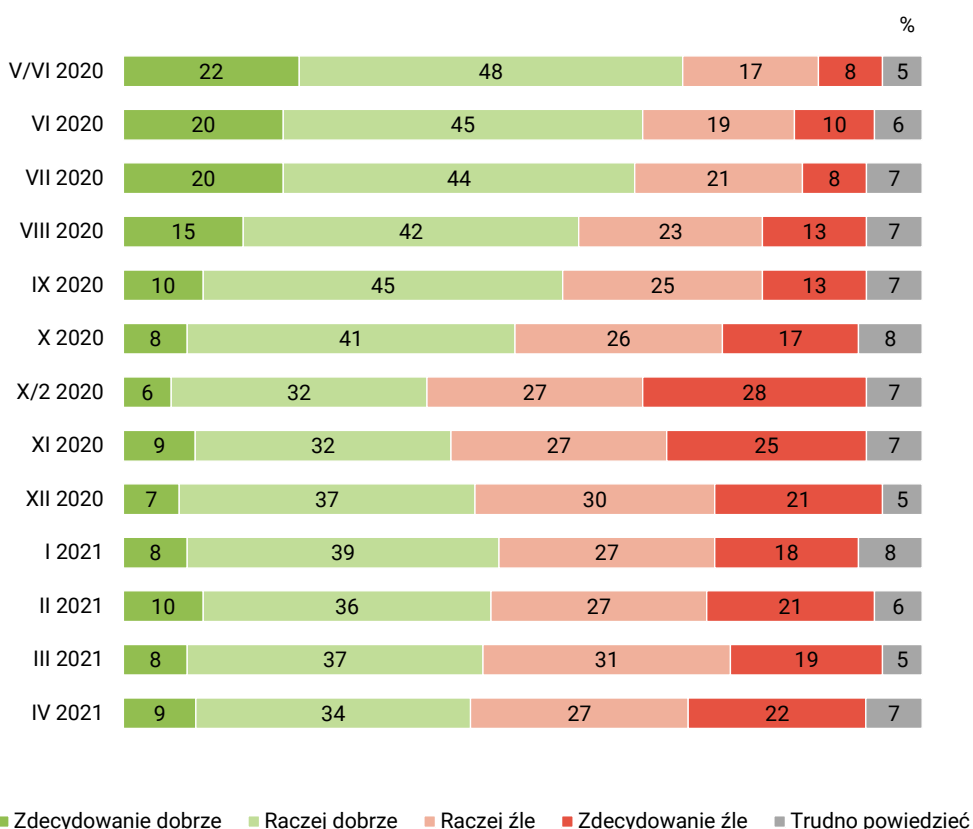
Wśród osób, które już się zaszczepiły przeciw COVID-19 (przynajmniej jedną dawką), poziom obaw przed zarażeniem się nadal pozostaje wysoki – ogółem boi się 72% z nich (w tym 34% – bardzo).

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

Oceny działań rządu mających na celu walkę z epidemią są minimalnie gorsze od rejestrowanych w marcu. Pogorszenie wpisuje się w trwającą od lutego niekorzystną dla rządu tendencję. Ogółem 43% badanych (spadek o 2 punkty procentowe) uważa, że obecny gabinet dobrze radzi sobie z ograniczaniem epidemii. Krytycznie politykę rządu w tym zakresie ocenia 49% ankietowanych.

CBOS

RYS. 2. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Spośród cech społeczno-demograficznych postrzeganie działań rządu wobec epidemii różnicuje przede wszystkim wiek. Im starsi respondenci, tym lepiej oceniają politykę obecnego gabinetu w tym zakresie – i odwrotnie. Wysiłki rządu zmierzające do ograniczenia epidemii docenia zaledwie 12% osób do 24 roku i aż 65% badanych mających co najmniej 65 lat. Krytycznie ocenia je 28% najstarszych respondentów i 79% ankietowanych do 24 roku życia.

TABELA 2

Wiek	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	12	79	9
25–34	28	66	6
35–44	38	54	8
45–54	43	47	10
55–64	54	41	5
65 lat i więcej	65	28	7

Postrzeganie działań rządu różnicuje także status społeczno-ekonomiczny i wielkość miejsca zamieszkania. Z polityki urzędującego gabinetu częściej niż przeciętnie zadowolone są osoby z wykształceniem podstawowym (63%) i zasadniczym zawodowym (53%), respondenci średnio i słabo sytuowani – o miesięcznych dochodach *per capita* od 1000 zł do 1999 zł (55%), a także mieszkańcy wsi i małych miast (po 48%). Dezaprobatę podejmowanych przez rząd działań częściej niż przeciętnie wyrażają badani z wykształceniem wyższym (59%) i średnim (56%), osoby względnie dobrze sytuowane: mające miesięcznie do dyspozycji co najmniej 3000 zł *per capita* (67%) oraz mieszkańcy dużych miast, mających od 100 000 do 499 999 ludności (60%) lub więcej (66%).

Opinie o skuteczności działań obecnego gabinetu w walce z epidemią są jednak przede wszystkim wyrazem nastawienia do urzędującej władzy i zależą od orientacji politycznej i – szerzej – światopoglądowej. Zadowolona z działań podejmowanych przez rząd jest większość badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (68%), podczas gdy większość identyfikujących się z lewicą (77%) ocenia je źle. Ponadto opinie o działaniach rządu są tym lepsze, im częstszy udział w praktykach religijnych.

W elektoratach działania rządu mające na celu zwalczanie epidemii pozytywnie oceniają potencjalni wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (oraz partii koalicyjnych). Sympatycy pozostałych ugrupowań są na ogół krytyczni w opiniach na temat polityki w tym zakresie.

TABELA 3

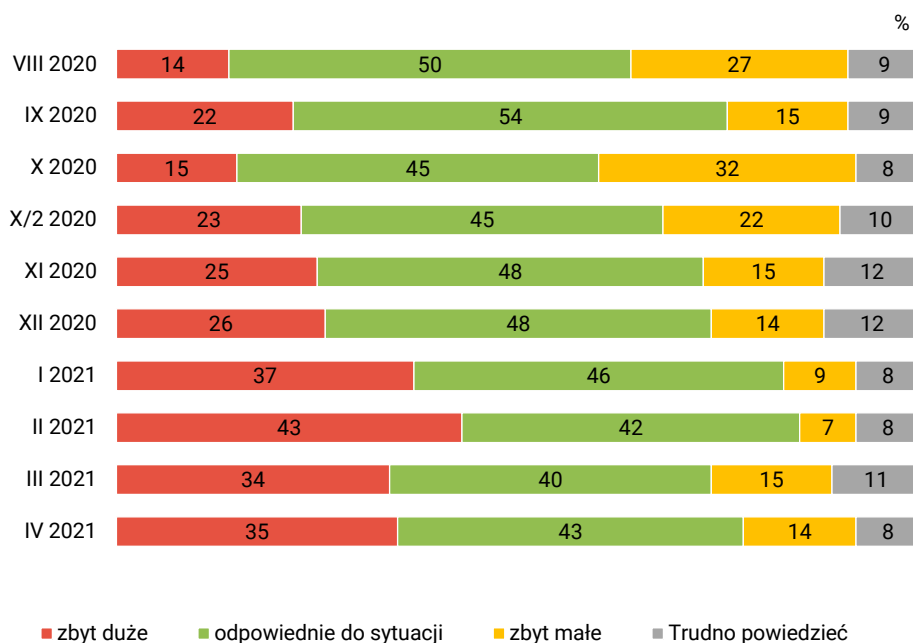
Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	92	5	3
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	20	79	1
Polska 2050 Szymona Hołowni	20	78	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	10	90	0
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	7	80	13

POSTRZEGANIE OGRANICZEŃ I RESTRYKCJI

Największa część ankietowanych (43%) uważa obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje za odpowiednie do sytuacji. Pozostali częściej postrzegają je jako zbyt daleko idące (35%), niż zbyt małe (14%). Podobny rozkład opinii na temat wprowadzonych restrykcji notowaliśmy w marcu. Należy jednak mieć na względzie, że ówczesne ograniczenia były nieco mniejsze niż obecne.

CBOS

RYS. 3. Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:

Stosunek do obowiązujących restrykcji i ograniczeń zależy w głównej mierze od wieku i związanych z nim obaw przez zarażeniem się koronawirusem. Im starsi respondenci, tym częściej uważają istniejące obostrzenia za adekwatne do sytuacji. Opinie takie dominują wśród osób w wieku od 55 do 64 lat (58%) i starszych (61%). Przekonanie, że wprowadzone ograniczenia są zbyt daleko idące, wyraża natomiast ponad połowa osób poniżej 35 roku życia (55%).

Stosunek do obowiązujących obostrzeń określa poziom obaw przez zakażeniem koronawirusem. Im silniejsze obawy w tym względzie, tym częstsza akceptacja istniejących ograniczeń i tym częstsze przekonanie, że są one zbyt małe.

TABELA 4

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	15	52	25	8
Tak, trochę się boję	28	49	14	9
Nie, raczej się nie boję	51	34	7	8
Nie, w ogóle się nie boję	64	24	4	8

* Pominęto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Adekwatność istniejących ograniczeń do sytuacji stosunkowo dobrze oceniają badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne – ponad połowa spośród nich (55%) uważa, że są one proporcjonalne do aktualnego zagrożenia. W elektoratach przekonanie to podzielają głównie wyborcy Prawa i Sprawiedliwości. Zwolennicy pozostałych ugrupowań są z reguły bardziej podzieleni w opiniach. Wyjątek stanowi elektorat Konfederacji, dość jednoznacznie określający obowiązujące obostrzenia jako nadmierne.

TABELA 5

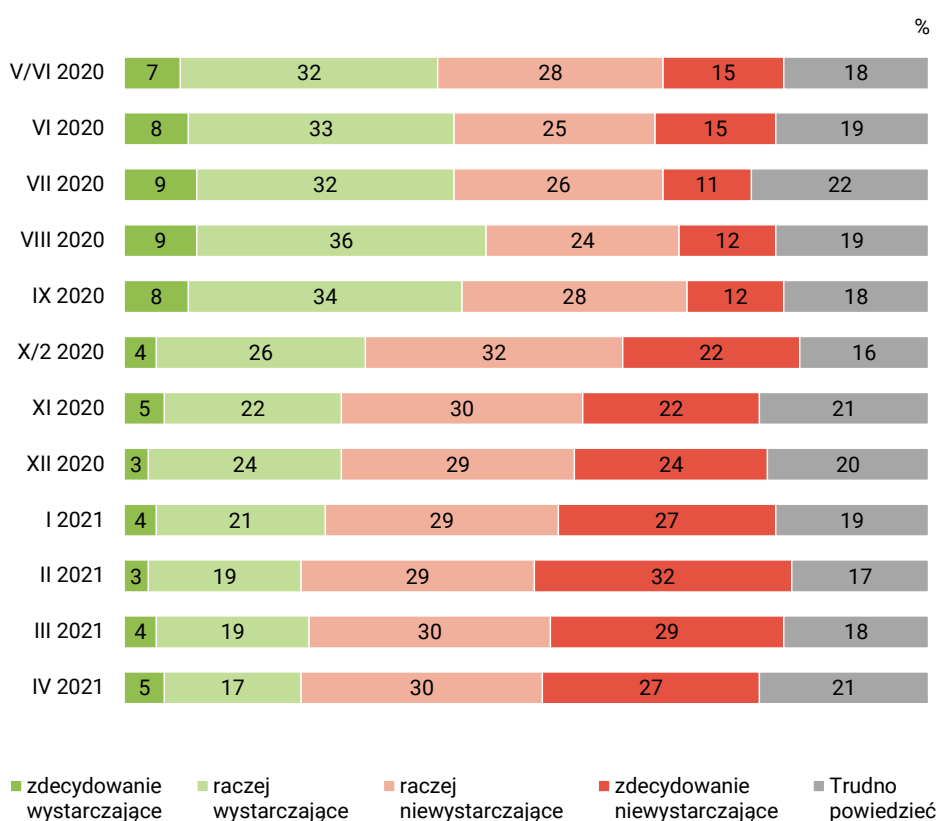
Potencjalne elektoraty	Czy obowiązujące obecnie ograniczenia i restrykcje są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	90	7	3	0
Polska 2050 Szymona Hołowni	43	30	18	9
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	36	31	19	14
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	22	38	27	13
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	13	74	10	3

OCENA WSPARCIA DLA FIRM I PRACOWNIKÓW

Aby pomóc branżom poszkodowanym wskutek pandemii, rząd przygotowuje kolejne pakiety pomocowe. Skala tej pomocy już od wielu miesięcy oceniana jest jednak jako niewystarczająca. W kwietniu tylko nieco więcej niż co piąty badany (22%) oceniał, że działania rządu mające pomóc firmom i ich pracownikom są wystarczające. Ponad połowa respondentów (57%, o 2 punkty procentowe mniej niż w marcu) oceniała je jako niedostateczne.

CBOS

RYS. 4. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:

Przekonanie, że wsparcie państwa dla firm i pracowników jest zbyt małe w stosunku do potrzeb, przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Szczególnie krytyczni wobec rządu są ludzie młodzi: do 24 roku życia (86%), a ponadprzeciętnie często także badani mający od 25 do 44 lat (68%), osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (69% osób z wykształceniem wyższym, 72% respondentów o miesięcznych dochodach co najmniej 3000 zł *per capita*) oraz mieszkańcy największych miast (74%).

Opinie w tej kwestii w głównej mierze są zależne od orientacji politycznej, jednak również wśród osób identyfikujących się z prawicą wsparcie dla przedsiębiorców i pracowników nieco częściej postrzegane jest jako niedostateczne (41%), niż wystarczające (37%).

Przekonanie, że pomoc państwa dla firm i pracowników jest wystarczająca, podziela większość sympatyków Prawa i Sprawiedliwości. Zwolennicy ugrupowań opozycyjnych w zdecydowanej większości są przeciwnego zdania.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	57	20	23
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	9	82	9
Polska 2050 Szymona Hołowni	8	78	14
Lewica (Nowa Lewica – dawniej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	5	83	12
Konfederacja Wolność i Niepodległość (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	2	96	2

Nie maleją obawy przed możliwością zarażeniem się koronawirusem. Utrzymywanie się poczucia zagrożenia powoduje, że Polacy na ogół są skłonni akceptować ograniczenia i restrykcje, które mają zmniejszyć transmisję wirusa. Trudna sytuacja epidemiczna i konieczność utrzymywania zaostrzonych zasad bezpieczeństwa sprawiają, że skuteczność rządu w zwalczaniu epidemii nadal częściej oceniana jest negatywnie, niż pozytywnie. Najwięcej krytycznych opinii budzi pomoc państwa dla firm, które ucierpiały w związku z pandemią – w ocenie większości Polaków jest ona zbyt mała w stosunku do potrzeb.

Kluczowe znaczenie dla ocen polityki rządu, obok identyfikacji politycznych i partyjnych, ma wiek. Im starsi respondenci, tym większe mają zaufanie do polityki rządu wobec epidemii – i odwrotnie.

Opracowała

Beata Roguska